

Eläinavusteisia palveluita tulisi hyödyntää hyvinvointialueilla

Määrittely

Eläinavusteinen palvelu tarkoittaa eläimen ottamista työskentelyyn mukaan edistämään ihmisten hyvinvointia.

Ammatillinen eläinavusteinen palvelu tarkoittaa sitä, että eläin työskentelee sosiaali-, terveys-, kasvatusta tai hyvinvointialan ammattilaisen työparina. Eläin osallistuu asiakkaan kuntoutus- tai hyvinvointitavoitteiden saavuttamiseen yksilöllisen harkinnan mukaisesti. Toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista ja dokumentoitua.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) luokittelu suomalaisista sosiaali- ja terveyspalveluista on pohjana eläinavusteisten palveluiden jäsentämiselle. Eduskunnan eläinavusteinen työryhmä on luokitellut palvelut oheisen kaavion mukaisesti (kuvio 1).

Kuvio 1. Eduskunnan eläinavusteisen työryhmän luokittelu palveluista.

Ehdotuksen vaikutukset

Ihminen on psykofyysinen kokonaisuus. Usein terveydenhuollon ongelmana on palveluiden siiloutuminen ja se, että hoidetaan vain yhtä ongelmaa kerrallaan. Haasteena on myös joidenkin asiakkaiden sitoutumattomuus hoitoon ja oman hyvinvoinnin vahvistamiseen. Usein tarve olisi tarkastella hyvinvointia ja terveyttä kokonaisvaltaisesti. Sairauksien ennaltaehkäiseminen on entistä tärkeämpää sosiaali- ja terveysalan kustannusten kasvaessa.

Ammatillisessa työssä eläinavusteisuudella tavoitellaan usein asiakkaan luottamuksen ja motivaation vahvistumista. Tämä voi edesauttaa ja nopeuttaa kuntoutumisprosesseja, mikä tuo säästöjä kokonaiskuluissa. Eläinavusteisuus voi olla sekä matalan kynnyksen tukitoimintaa että sitä voidaan hyödyntää kuntoutustoimenpiteenä. Eläinavusteinen palvelu voi olla myös lyhytkestoinen tuki muun kuntoutuksen tai hoidon rinnalla.

Eläinavusteisten palveluiden on todettu parantavan asiakkaan toimintakykyä. Eläinavusteisuuden hyödyt näkyvät kokonaisvaltaisina biopsykososiaalisina vaikutuksina ihmisen hyvinvointiin, jolloin samanaikaisesti voidaan vaikuttaa useaan asiakkaan ongelmaan. Hyötyjä ovat esimerkiksi kipu- ja masennuslääkkeiden käytön väheneminen tuoden taloudellisia säästöjä sekä terveyshyötyjä lääkkeiden sivuvaikutusten vähenemisen myötä.

Ehdotamme, että:

- 1) Hyvinvointialueilla hyödynnetään alueen eläinavusteisia palveluita osana hyvinvointialueen ja kuntien sosiaali-, terveys-, kasvatus- ja hyvinvoinnin edistämisen palveluiden kokonaisuutta.
- 2) Eläinavusteiset menetelmät tunnustetaan kilpailutuksissa palvelun asiakaslähtöisyyttä ja monimuotoisuutta lisäävänä tekijänä.
- 3) Eläinavusteisuuden tuoma lisäarvo huomioidaan palvelun laadun arvioinnissa ja hinnoittelussa.

Kainuun aluevaltuuston vihreä valtuustoryhmä sekä 11.1.2024 Eduskunnan eläinavusteisen työryhmän puolesta

Nona Borgström, Helsingin yliopisto
Maija Lipponen, Luonnonvarakeskus
Sanna Mattila-Rautiainen, Itä-Suomen yliopisto
Tanja Paasonen, Eläinkuusikko - Koulutus- ja kuntoutuspalvelut
Marjaana Raukola-Lindblom, Turun yliopisto
Sanna Vehniäinen, Profiam

Lähteet:

Mattila-Rautiainen S., Venojärvi M., Rautiainen H. & Keski-Valkama A. 2023. The impact on physical performance, pain and psychological wellbeing of chronic low back pain patients during 12-weeks of equine- facilitated therapy intervention. *Frontiers in Veterinary Science* 10. <https://doi.org/10.3389/fvets.2023.1085768>

Mickelsson, R. 2023. Lessons Learned from Horses Three Pedagogical Interventions Promoting Well-being of Students with Special Educational Needs. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. <http://hdl.handle.net/10138/352403>

Vehmasto, E. & Lipponen, M. 2021. Eläinavusteinen psykososiaalinen kuntoutus. *Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim* 137(17):1775-80. <https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2021/17/duo16383>